

Από τη δολοφονία του Καποδίστρια στον εθνομηδενισμό

Παναγιώτης Ήφαιστος

Με αφετηρία την δολοφονία του Καποδίστρια το Ελληνικό κράτος διένυσε μια περιπετειώδη τροχιά δύο αιώνων που καταλήγει στο κατηφόρισμα της δεκαετίας του 2010 όταν κοινωνία, οικονομία και πολίτες δέχονται ανελέητα [μεταμοντέρνα πλήγματα](#). Το κύριο αίτιο των παθολογιών δύο αιώνων οφείλεται στο γεγονός ότι δεν δημιουργήθηκαν πολιτειακές [δομές](#) συμβατές με την πολιτική ανθρωπολογία της θεμέλιας Ελληνικής κοινωνίας.

[Επαναστατώντας](#) κατά της Οθωμανικής δυναστείας το 1821 αξίωσαν αυτό που ήξεραν: Εντός των δημοκρατικά συγκροτημένων Πόλεων ο αυτεξούσιος πολίτης να είναι εντολέας της ανακλητής εξουσίας και οι Πόλεις δια των αντιπροσώπων τους να είναι εντολείς κάποιου είδους κεντρικού κράτους-κοσμοσυστήματος-συμπολιτείας. Ούτε ιδεολογίες ούτε κόμματα μόνο Δημοκρατία. Ως προς αυτό είναι αναγκαίες δύο καίριες προκαταρκτικές επισημάνσεις.

Πρώτον, για εγγενείς αντικειμενικούς ιστορικούς λόγους η συγκρότηση μιας Ελληνικής συμπολιτείας στα Βαλκάνια και στην Μικρά Ασία τον 18ο αιώνα ήταν ένα εξαιρετικά δύσκολο εγχείρημα.

Επί αιώνες οι Πόλεις ανήκαν μεν στο Ελληνικό έθνος αλλά όπως πάντα συνέβαινε από αρχαιοτάτων χρόνων η κάθε Πόλη διέθετε μια διαχρονικά διαφορετικά σμιλευμένη πολιτική ανθρωπολογία όπως την διαμόρφωσαν οι ιστορικές προϋποθέσεις κάθε τοπικής Ελληνικής κοινότητας.

Αυτή η διαφοροποίηση, σε συνδυασμό με το γεγονός ότι για να επιβιώσουν έμαθαν να συναλλάσσονται με υπέρτερες εξουσίες, αφενός δυσχέραινε μια κοινή υψηλή στρατηγική πριν και μετά την Επανάσταση του 1821 και αφετέρου διαρκώς εκκολάπτονταν εμφύλιες διενέξεις. Ήταν επίσης τρωτοί σε πρακτικές διαίρει και βασίλευε των μεγάλων δυνάμεων.

Δεύτερον, αναμενόμενα και λογικότατα οι μεγάλες δυνάμεις δεν ευνοούσαν ανάδειξη ενός ισχυρού Ελληνικού κράτους στην κρίσιμη αυτή γεωπολιτική ζώνη της Περιμέτρου της Ευρασίας.

Αυτό ενισχυόταν από το γεγονός ότι σε ένα κόσμο δεσποτικών καθεστώτων θα ήταν και το μόνο δημοκρατικό, κάτι στο οποίο οι ηγεμονικές δυνάμεις με λόγια και πράξεις αποθάρρυναν. Οι Έλληνες ήταν περίπου 9 εκατομμύρια, όσοι περίπου και οι Βρετανοί.

Ένα Ελληνικό κράτος οποιουδήποτε είδους στην περιφέρεια αυτή θα σήμαινε την ανάδυση μιας Ελληνικής υπερδύναμης που θα αμφισβητούσε την επιρροή του Ηνωμένου Βασιλείου ως της κυρίαρχης ναυτικής δύναμης.

Αναντίστοιχοι θεσμοί

Χωρίς να επεκταθούμε εδώ στα γεγονότα μέχρι και τον θάνατο του Ιωάννη Καποδίστρια, υπογραμμίζεται ότι τα προβλήματα που η Ελλάδα αντιμετώπισε και που συνεχίζει να αντιμετωπίζει επί δύο αιώνες μετά την δολοφονία του, οφείλονται στο γεγονός ότι αφετηριακά το Ελληνικό κράτος κτίστηκε με τρόπο που δεν αντιστοιχεί στον πάμπλουτο Ελληνικό πολιτισμό και στις δοκιμασμένες Ελληνικές πολιτικές παραδόσεις.

Κατά συνέπεια η δομή, η φυσιογνωμία και οι θεσμοί βρίσκονταν και συνεχίζουν να βρίσκονται σε αναντιστοιχία με την Ελληνική πολιτική ανθρωπολογία καθιστώντας την δημοκρατική νομιμοποίηση του κράτους δύσκολη ή ανέφικτη.

Παραμένει γεγονός ότι πολιτικά επιτεύγματα πολλών χιλιετιών των δημοκρατικά προσανατολισμένων Ελληνικών Πόλεων είχαν ως αποτέλεσμα η παρακμή της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας να ανοίξει ιστορικό παράθυρο ευκαιρίας για την εθνική ανεξαρτησία των Ελλήνων και για την δημιουργία πολιτειακών δομών που θα εδράζονταν πάνω στον πάμπλουτο Ελληνικό εθνικό πολιτισμό και στις πολιτικές παραδόσεις της Ελληνικότητας.

Στον πυρήνα αυτών των πολιτικών παραδόσεων κόχλαζαν αξιώσεις για Δημοκρατία και Ελευθερία προϋπόθεση των οποίων ήταν η Εθνική Ανεξαρτησία.

Εάν λάβουμε υπόψη ότι σε αυτή την ιστορική περίοδο μόλις αναδυόταν και διαμορφωνόταν το σύγχρονο κρατοκεντρικό διεθνές σύστημα όπως το γνωρίζουμε σήμερα, δύο αλληλένδετα ζητήματα τέθηκαν επί τάπητος.

Πρώτον, κατά πόσο το υπό ίδρυση ανεξάρτητο κράτος θα είχε την συγκεντρωτική μορφή των Δυτικών δεσποτικών κρατών. Εάν κάτι τέτοιο αποφαιζόταν θα σήμαινε αναίρεση των αξιώσεων των Πόλεων να είναι αυτεξούσιες και εντολείς του κράτους.

Δεύτερον, κατά πόσο «το έθνος θα διαμόρφωνε το κράτος». Το κατά πόσο δηλαδή το νέο κράτος θα ενσάρκωνε τον Ελληνικό εθνικό πολιτικό πολιτισμό που θα του προσέδιδε δυναμική ανάπτυξης και προσαρμογής στο διεθνές περιβάλλον του 18ου και 19ου αιώνα.

Ως γενικός προσανατολισμός αυτό σημαίνει ότι ο πολίτης θα μπορεί να καθίσταται ολοένα και περισσότερο εντολέας της εξουσίας, η κοινωνία να εδραιώνεται ως ο κάτοχος του κράτους και οι ασκούντες εξουσία να είναι εμπράγματα εντολοδόχοι και ανακλητοί.

Όχι Επαναστάσεις και όχι Δημοκρατία

Με αυτό το σκεπτικό κατά νου κανείς θα πρέπει να λάβει υπόψη ποιες ήταν οι αξιώσεις των Επαναστατών. Ολοφάνερα επιζητούσαν δημιουργία δομών συμβατών με τις διαχρονικές πολιτικές εμπειρίες του Ελληνικού έθνους.

Πρωτίστως, αφενός δημοκρατία ενδο-Πολιτειακά όπως επί αιώνες ίσχυε εντός των πόλεων και αφετέρου αντιπροσώπευση αυτών των πόλεων σε κάποιου είδους κεντρική κρατική δομή την ακριβή μορφή της οποίας αναζητούσαν.

Αυτά διαπιστώνει κανείς μελετώντας τις αποφάσεις των Εθνοσυνελεύσεων και όχι μόνο. Όμως, αυτές οι αξιώσεις των Ελλήνων εγέρθηκαν σε μια εξαιρετικά δυσμενή ιστορική φάση, όταν το 1815 μετά τους Ναπολεόντειους Πολέμους στο Κογκρέσο της Βιέννης οι ηγεμονικές δυνάμεις αποφάσισαν: Όχι Επαναστάσεις και όχι Δημοκρατία.

Εξ αντικειμένου οι ενδό-ελληνικές και διεθνείς συγκυρίες προκαλούσαν αδιέξοδα τα οποία ο Καποδίστριας, πολιτική προσωπικότητα των πιο υψηλών βαθμίδων παγκοσμίως, προσπάθησε να υπερβεί ελπισόμενος με σκοπό μια υπό τις περιστάσεις εφικτή μεταβατική αφετηρία που θα δρομολογούσε το νεοσύστατο κράτος προς την κατεύθυνση που επιθυμούσαν οι Έλληνες.

Τουτέστιν, αφενός δημοκρατία εντός των Πόλεων και αφετέρου κάποιου είδους συμπολιτειακή, κοσμοσυστημική και συνάμα κρατική οργάνωση που θα ήταν ανεκτή στο τότε διεθνές περιβάλλον. Έπρεπε, δηλαδή, κυριολεκτικά, να τετραγωνιστεί ο κύκλος.

Στο σημείο αυτό χρήζει να τονιστεί ότι οι συμπολιτειακές/κοσμοσυστημικές τάσεις στον κόσμο των ελληνικών πόλεων εντοπίζονται ήδη στην Αρχαιότητα. Άρχισαν να διαμορφώνονται από τις κοσμοαντιλήψεις του Μεγάλου Αλεξάνδρου, συνεχίστηκαν στους ελληνιστικούς χρόνους πριν την επέλαση των Ρωμαίων και συγκροτήθηκαν με συγκεκριμένο τρόπο στην Βυζαντινή Οικουμένη.

Να υπογραμμιστεί μόνο ότι μέσα στο Βυζαντινό Κοσμοσύστημα οι Πόλεις αυτό-θεσπίζονταν και διαμέσου της Συγκλήτου των Πόλεων ήταν οι εντολές του Βασιλέα της Βασιλεύουσας Πόλης.

Η πολιτική παιδεία των επαναστατών

Η πτώση της Κωνσταντινούπολης και η έλευση των Οθωμανών υπέταξε πολλούς και εξισλάμισε ουκ ολίγους, πλην, τελικά η Υψηλή Πύλη τους άφησε να αυτό-θεσπίζονται πληρώνοντας φόρους. Συναφώς, όπως τεκμηρίωσε ο Γιώργος Κοντογιώργης, μέσα στην Οθωμανική Αυτοκρατορία τα Κοινά και οι Πόλεις είχαν την δυνατότητα να αυτό-θεσπίζονται και να αυτοδιοικούνται με τον ίδιο τρόπο όπως στην κλασική εποχή.

Αυτή η εμπράγματη δημοκρατική πολιτική τριβή είναι και ο λόγος για τον οποίο οι Επαναστάτες του 1821 –ακόμη και αυτοί που δεν ήξεραν γραφή όπως ο Μακρυγιάννης αλλά και πολλοί– διέθεταν πολιτική παιδεία υψηλότερων βαθμίδων.

Μια τέτοια παιδεία δεν διδάσκεται παρά μόνο κατακτιέται με τριβή μέσα στο δήμο της Δημοκρατίας. Έτσι διαιωνίστηκαν οι μακραίωνες Ελληνικές πολιτικές παραδόσεις και σε αυτό οφείλεται το γεγονός ότι τον 18ο αιώνα οι Πόλεις και τα Κοινά διέθεταν πολιτική ανθρωπολογία υψηλότερης πολιτικής υπόστασης.

Το 1821 ήταν πανέτοιμοι να Επαναστατήσουν αξιώνοντας Δημοκρατία και συλλογική ελευθερία, δηλαδή Εθνική Ανεξαρτησία.

Στο σημείο αυτό χρήζει να τονιστεί ότι δεν αξίζει να ασχοληθεί κανείς με ανυπόστατα εθνομηδενιστικά θεωρήματα και ιδεολογήματα για την πολιτική ανθρωπολογία και την εθνική υπόσταση των Ελλήνων τον 18ο αιώνα πριν και μετά την Επανάσταση του 1821.

Δεν είχαν ανάγκη κάποιο κράτος που θα κατασκεύαζε κάποιο αδιευκρίνιστων ιδιοτήτων έθνος γιατί όπως ήδη υπαινιχθήκαμε Ελληνικό Έθνος προϋπήρχε και οι Έλληνες των Πόλεων που διέθεταν πολιτική παιδεία υψηλής υπόστασης αξίωναν όχι ατομικά δικαιώματα αλλά αληθινή δημοκρατία σύμφωνα με τις προαιώνιες ελληνικές πολιτικές παραδόσεις.

Διαβάζοντας τον Ρήγα Βελεστινλή ή τον Μακρυγιάννη, και όχι μόνο, κανείς κατανοεί ότι οι πολιτικές παραδόσεις της Ελληνικότητας ήταν ο άξονας των διάσπαρτων μελών Ελληνικού έθνους.

Η ελληνική πολιτική ανθρωπολογία του 18ου αιώνα, υπογραμμίζεται, καμιά σχέση δεν είχε με τους δύσμοιρους είλωτες και δουλοπάροικους («αβράκωτους», “sans culottes”»).

Μόνο περιγράφοντας επισημαίνεται ότι επί μια χιλιετία στερούνταν σταθερής γλώσσας, σταθερού πολιτισμού και ταυτότητας και στο Παρίσι εξεγέρθηκαν ζητώντας ατομικά δικαιώματα. Είναι ένα πράγμα η εξέγερση κατά της κτηνωδίας με αίτημα στοιχειώδη ατομικά δικαιώματα και άλλο η Επανάσταση που ώριμα και αποκρυσταλλωμένα αξιώνει Πολιτεία δημοκρατική και ελεύθερη.

Η επιβολή της ξενοκρατίας

Παρά το γεγονός ότι ο Καποδίστριας ελίχθηκε επιτυχώς ενάντια στις τότε ηγεμονικές δυνάμεις ιδρύοντας κράτος και θέτοντας αξιώσεις για τα υπόλοιπα μέρη όπου ζούσαν Έλληνες, η δολοφονία του μας οδηγεί κατευθείαν στο σήμερα. Ο πρώτος νόμος των Βαυαρών ήταν η κατάργηση του αυτεξούσιου των Πόλεων, δηλαδή την αναίρεση της δημοκρατικής συγκρότησης των Ελλήνων.

Έκτοτε η μια ξενοκρατία διαδέχεται την άλλη με κορύφωση την δεκαετία του 2010 όταν με κάθε κριτήριο ακυρώνεται ακόμη και η τυπική εθνική ανεξαρτησία με μνημόνια και τρόικες.

Τεχνοκράτες, ηγεμονικοί υπάλληλοι, κερδοσκόποι και τοκογλύφοι αποφασίζουν, οι εγχώριοι κατέχοντες τις καρέκλες εξουσίας εκτελούν και η κοινωνία όχι μόνο υποτάσσεται αλλά και αποσυναρμολογείται.

Το κατά πόσο το ισχύον πολίτευμα ή κάποιο άλλο μπορεί να δρομολογήσει το κράτος προς δημοκρατικούς προσανατολισμούς καθιστώντας τους πολίτες εντολείς και την εξουσία εντολοδόχο και ανακλητή, δεν είναι ένα ερώτημα που μπορεί να απαντηθεί εδώ.

Σε κάθε περίπτωση η απάντηση ανήκει στους πολίτες και εξαρτάται από το κατά πόσο ως συλλογική οντότητα διαθέτουν ακόμη ένστικτο επιβίωσης. Διαθέτουν;

Η ξενοκρατούμενη εκλόγιμη ολιγαρχία διαπράττοντας το ένα λάθος μετά το άλλο προκάλεσε μεταναστευτική γενοκτονία της νέας γενιάς και δρομολόγησε προϋποθέσεις ταχύρρυθμης εκποίησης της ιδιωτικής και δημόσιας περιουσίας.

Οι εθνομηδενιστικοί χείμαρροι, επιπλέον, ενισχύουν αυτές τις εξοντωτικές τάσεις με το να αποδυναμώνουν πνευματικά τους πολίτες, ιδιαίτερα τους νέους.

Όπως εξελίσσονται τα πράγματα κάτοχος του κράτους δεν θα είναι πλέον η κοινωνία αλλά

άγνωστοι ξένοι. Ακόμη, πολιτικοί εντολείς δεν θα μπορούν να είναι οι πολίτες αλλά κοινωνικοπολιτικά ανεξέλεγκτοι διεθνικοί «πιστωτές».

Η εγχώρια εξουσία τον μόνο ρόλο που θα μπορεί να έχει θα είναι η καθυπόταξη των σύγχρονων Ελλήνων στους ξένους και η ενδεχομένως ανεπίγνωστη μετατροπή τους σε εύκολο στόχο του σύγχρονου μεταμοντέρνου πολέμου κοινωνικοπολιτικά ανεξέλεγκτων διεθνικών δυνάμεων.

Για να παραφράσω γνωστό «φιλόσοφο» όταν το 2003 υποστήριξε το σχέδιο Αναν με επιχείρημα ότι οι Έλληνες θα γίνουν πρωτοπόροι εισόδου του κόσμου στην ... μετά-εθνική εποχή, το Ελληνικό κράτος ταχύρρυθμα οδεύει προς τα μεταμοντέρνα μετά-εθνικά πεδία των εθνομηδενιστικών φαντασιώσεων.

24.03.2019

Πηγή: SLpress.GR